

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО ПЕРЕКЛАДАЦЬКОГО РИНКУ ЯК ОСНОВА ДЛЯ ПОБУДОВИ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ПЕРЕКЛАДУ

УДК 811.111'25 – 051:378.147.091.33

*Алла Ольховська, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри теорії та практики перекладу англійської мови
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна*

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО ПЕРЕКЛАДАЦЬКОГО РИНКУ ЯК ОСНОВА ДЛЯ ПОБУДОВИ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ПЕРЕКЛАДУ

Статтю присвячено комплексному аналізу ринку перекладацьких послуг (як світового, так і вітчизняного) з метою розкриття основних змін, які відбулися за останні десятиріччя, та виявлення новітніх тенденцій у роботі перекладачів. Розуміння процесів, які відбуваються на зазначеному ринку та врахування вимог, які він висуває до перекладачів, на сучасному етапі є обов'язковими умовами для побудови ефективної методики навчання перекладу.

Ключові слова: майбутні перекладачі, методика навчання перекладу, ринок перекладацьких послуг.
Рис. 1. Літ. 17.

*Алла Ольховская, кандидат педагогических наук,
доцент кафедры теории и практики перевода английского языка
Харьковского национального университета имени В.Н. Каразина*

АНАЛИЗ СОВРЕМЕННОГО ПЕРЕВОДЧЕСКОГО РЫНКА КАК ОСНОВА ДЛЯ ПОСТРОЕНИЯ МЕТОДИКИ ОБУЧЕНИЯ ПЕРЕВОДУ

Статья посвящена комплексному анализу рынка переводческих услуг (как мирового, так и отечественного) с целью раскрытия основных изменений, которые произошли за последние десятилетия, и выявления новейших тенденций в работе переводчиков. Понимание процессов, которые происходят на упомянутом рынке, и учёт требований, которые он выдвигает к переводчикам, на современном этапе являются обязательными условиями для построения эффективной методики обучения переводу.

Ключевые слова: будущие переводчики, методика обучения переводу, рынок переводческих услуг.

*Alla Olkhovska, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor of the Department
of English Translation Theory and Practice
Kharkiv Karazin National University*

THE ANALYSIS OF THE MODERN TRANSLATION MARKET AS THE BASIS FOR BUILDING THE METHODOLOGY OF TEACHING METHODS OF TRANSLATION

The article deals with the complex analysis of the world and domestic translation markets with the aim of identifying the main changes that took place in the recent decades and reveals the newest tendencies in the work of the translators. The indispensable conditions for building the up-to-date effective methodology of teaching translation are the understanding of the processes that took place at the translation market and taking into account its requirements for translators.

Keywords: the future translators, the methodology of teaching translation, translation market.

Постановка проблеми. В останні десятиріччя ринок перекладацьких послуг зазнав суттєвих змін, а разом з ним змінився й загальний образ перекладача. Цілком очевидно, що такі зміни мають відбитися і на професійній підготовці фахівців з перекладу, що має забезпечувати підготовку спеціалістів, які відповідають вимогам сучасності. В термінах методики навчання перекладу мова йде про перегляд моделі перекладацької компетентності, яка лежить в основі згаданого навчання, та в правильній розстановці пріоритетів серед її компонентів. Адже, як зазначають представники перекладацької галузі [1] на даному етапі випускники вищих навчальних закладів України

за спеціальністю “Переклад” володіють в достатній мірі лише такими компонентами, як лінгвістичний і міжкультурний, що в сучасних умовах вже не є достатньою умовою для успішного працевлаштування за фахом.

Нестача висококваліфікованих спеціалістів на даний момент визнається найсуттєвішою проблемою вітчизняної перекладацької галузі. До того ж, у той час, як першокласних фахівців катастрофічно не вистачає, кількість недосвідчених перекладачів постійно зростає. Більшість випускників вищих навчальних закладів не в змозі працювати у перекладацьких агенціях через нестачу знань у галузі тематики, в рамках якої здійснюється переклад. Саме тому, дуже часто

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО ПЕРЕКЛАДАЦЬКОГО РИНКУ ЯК ОСНОВА ДЛЯ ПОБУДОВИ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ПЕРЕКЛАДУ

технічний переклад виконують фахівці з певної галузі (медицина, програмне забезпечення тощо), які отримали другу вищу філологічну освіту. До того ж, випускники вищих навчальних закладів не володіють програмами технічного забезпечення перекладу (так звані CAT tools – Computer Aided Translation tools), що також за свідченням директорів перекладацьких агенцій, значною мірою перешкоджає працевлаштуванню за фахом, адже далеко не кожна агенція має достатньо ресурсів аби провести додаткову підготовку молодого спеціаліста.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Наразі підготовка перекладачів у вітчизняних вищих навчальних закладах зазнала бурхливого розвитку – щороку відкриваються усе нові перекладацькі факультети та відділення, у той час як вже існуючі, кількість яких наближається до дев'яносто, збільшують обсяги прийому студентів [11]. Тим не менш, є низка чинників, що знижують якість професійної підготовки перекладачів у вітчизняних вищих закладах освіти, до яких, зокрема, належить і непогодженість системи освіти майбутніх перекладачів з потенційними роботодавцями та з ринком праці [7]. Відтак, логічним видається підхід [13], в якому в основу ходу розробки методики навчання перекладу покладено визначення вимог ринку перекладацьких послуг.

Як впливає з Рис. 1, розробка методики навчання перекладу має розпочинатися з підготовчого етапу, метою якого є визначення

вимог ринку та потреб студентів (визначення чого саме навчати студентів). Етап розробки починається по завершенні підготовчого етапу та включає формулювання цілей навчання, підготовку навчальних матеріалів, вибір методів навчання та вчителів, а також розробку планів занять.

Наше дослідження є першим кроком на шляху до побудови ефективної методики навчання перекладачів та має за мету детальний аналіз ринку перекладацьких послуг задля виявлення основних тенденцій та окреслення перспектив внесення відповідних коректив до моделі фахового навчання перекладача. Усе наведене вище красномовно свідчить про **актуальність** та своєчасність цієї праці.

Об'єктом дослідження є шляхи вдосконалення фахової підготовки перекладачів з урахуванням вимог сучасного ринку перекладацьких послуг. **Предметом** виступає аналіз зазначеного ринку на світовому та вітчизняному рівні.

Виклад основного матеріалу. Обсяг текстових даних у світі постійно зростає, збільшуючись щороку в рази. Потреба у перекладі із розповсюдженням Інтернету та в умовах глобалізації є надзвичайно високою. Для того, аби краще усвідомити значущість перекладу, а відповідно й перекладацької діяльності, звернемося перш за все до цифр, адже сфера перекладацьких послуг вже давно трансформувалася в індустрію перекладу, в якій є свої власні стандарти, асоціації, конференції, а

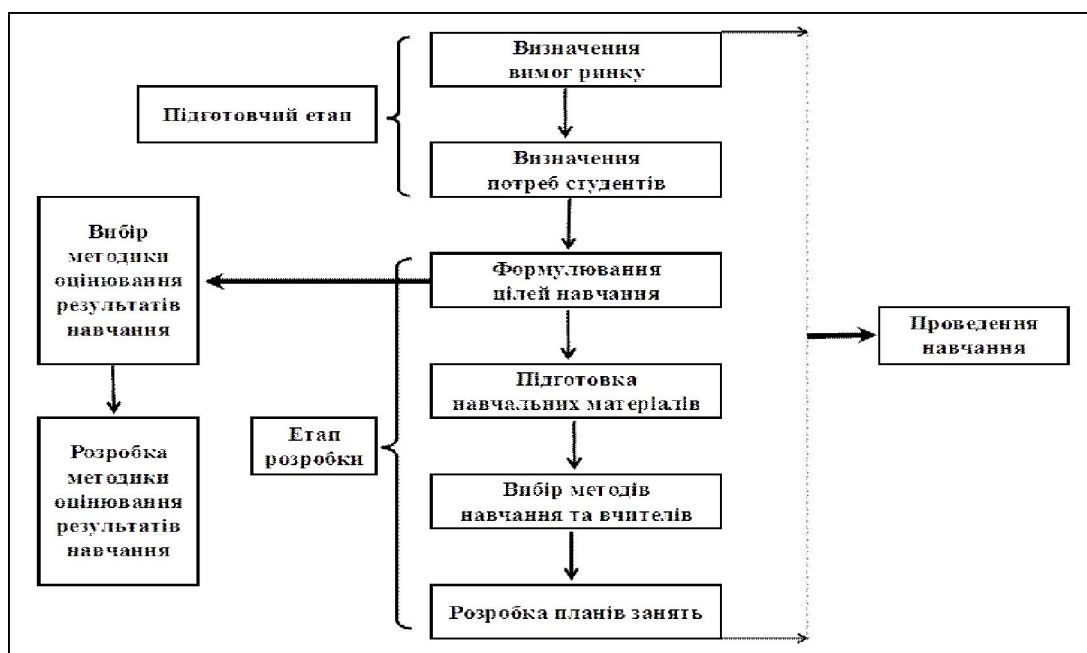

Рис. 1. Хід розробки методики навчання перекладу (запозичено з [13])

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО ПЕРЕКЛАДАЦЬКОГО РИНКУ ЯК ОСНОВА ДЛЯ ПОБУДОВИ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ПЕРЕКЛАДУ

також установи, які займаються аналізом цього ринку. До однієї з таких установ належить агенція Common Sense Advisory Inc. – незалежна дослідницька організація, що займається проведенням об'єктивних досліджень та аналізом комерційної діяльності, послуг та технологій у галузі перекладу й локалізації. За підрахунками Common Sense Advisory обсяг світового ринку перекладацьких послуг у 2013 році склав 34 мільярди доларів [15]. При цьому на долю перекладацьких послуг припадає 15 % від загального обсягу ринку. У порівнянні з попереднім 2012-м роком ринок лінгвістичних послуг зріс на 5,13 %. Таким чином, ринок продовжує демонструвати зростання, але його темпи стали помірнішими (у 2012 році +12,17 %, а у 2011 році +7,14 %). Експерти Common Sense Advisory також відзначають, що попит на мовні послуги та технології продовжує зростати. Більшу частину послуг надають невеликі перекладацькі агенції – у світі їх більш ніж 26 тисяч. Ці компанії одночасно ведуть перекладацькі проекти, що передбачають переклад з різних мов, інтегруючи різні типи процесів та технологій. Власне переклад виконують сотні тисяч спеціалістів, розкиданих по всьому світі. Багато хто з перекладачів також безпосередньо працюють з клієнтами, але все ж таки більшість фрілансерів отримують замовлення від перекладацьких агенцій.

До речі, аби ще раз акцентувати увагу на тому, що потреба у перекладах постійно зростає, наведемо дані Статистичного управління Міністерства праці США, згідно яких до 2022 року лише в США буде нараховуватися 92900 робочих місць для усних та письмових перекладачів. Очікується, що кількість робочих місць у цій сфері до 2022 року збільшиться на 46 % – при цьому середнє зростання кількості робочих місць у всіх сегментах складатиме лише 11 % [14].

Отже, беручи до уваги дані досліджень, можна із впевненістю сказати, що перекладацькі послуги використовують тисячі років, і скоріше за все вони і надалі користуватимуться значним попитом. В індустрії усного та письмового перекладу щороку з'являються десятки тисяч нових робочих місць, і уповільнення цього процесу не передбачається. Перекладачі є надзвичайно важливими учасниками цієї індустрії – без них її існування просто було б неможливим. Однак, як і в більшості інших сфер, в індустрії перекладу працює багато інших спеціалістів, як то менеджери проектів, менеджери по роботі з клієнтами, менеджери по технології, коректори, менеджери по якості, спеціалісти по

комп'ютерному верстанню, інженери, маркетологи, менеджери з продажу, а також співробітники відділів постачання, відділу кадрів, бухгалтерії та IT-відділів. Дослідження, проведені Common Sense Advisory, свідчать про те, що попит на послуги перекладачів випереджає пропозицію – а це означає, що роль перекладачів стає все більш значущою. Однак, перекладачі є частиною більш масштабної системи, яка забезпечує функціонування світового бізнесу та розвиток міжнародної комунікації [4].

Такий бурхливий розвиток ринку перекладів обумовлюється низкою причин [9]. До них, перш за все, належить розвиток світової торгівлі, вихід компаній на нові ринки. Зростання конкуренції змушує компанії перекладати свої матеріали як маркетингові, так і технічні на різні мови. По-друге, швидке зростання ринку високих технологій, який у свою чергу становить сегмент складних технічних перекладів. Розвиток Інтернет-технологій призводить до того, що усі компанії мають своє представництво в Інтернеті, а це означає, що їх сайти необхідно перекладати різними мовами. Це – окремий сегмент ринку, що утворився відносно нещодавно.

Окрім цього величезне різноманіття програмного забезпечення, кількість якого зростає щороку, потребує локалізації при виході на ринки різних країн. Локалізація [10] – це адаптація програмного забезпечення таким чином, аби з ним могли працювати користувачі, які розмовляють іншими мовами, з урахуванням особливостей, що прийняті у їхніх країнах. Як правило, локалізації підлягають програмний інтерфейс та документація до програмного забезпечення, окрім того, може виникнути потреба змінити одиниці виміру, а також виконати супутню переробку програм. Процес перекладу є лише частиною локалізації, а особливістю процесу локалізації є те, що дуже часто перекладач має тісно взаємодіяти з програмістами. В результаті перекладацькі бюро та агенції перетворюються в компанії з надання широкого спектру лінгвістичних послуг, а ринок власне перекладу перетворюється в ринок послуг з лінгвістичної підтримки бізнесу.

По-третє до однієї з причин можна віднести аутсорсінг (*outsourcing*), що визначається як передача організацією на основі договору певних бізнес-процесів або функцій на обслуговування іншій компанії, що спеціалізується у певній галузі [12]. Великі компанії змушені концентруватися на своїй основній діяльності та передавати допоміжні функції іншим спеціалізованим компаніям. Наприклад, навіть така потужна

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО ПЕРЕКЛАДАЦЬКОГО РИНКУ ЯК ОСНОВА ДЛЯ ПОБУДОВИ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ПЕРЕКЛАДУ

організація, як ООН ще у 2005 році заявила про необхідність виключення зі штату служби письмового перекладу. Окрім цього в ООН відзначили доцільність перенесення виконання перекладів до країн, що розвиваються, адже завдяки таким заходам можна значною мірою скоротити витрати організації, до того ж у країнах, що розвиваються з'являться додаткові робочі місця, а це – очевидні переваги для всіх.

Переклад на сьогоднішній день користується значним попитом як у приватному, так і в державному секторі [4]. В сфері бізнесу керівники як великих, так і невеликих компаній починають усвідомлювати, що переклад дає можливість отримувати більші прибутки шляхом освоєння нових ринків. За результатами досліджень, ті з компаній, що входять до переліку найбільших компаній США Fortune 500, які збільшили витрати на переклад, у півтори рази частіше повідомляли про зростання прибутку, ніж ті, які цього не зробили. Державні установи також приділяють все більшу увагу перекладу. Послуги перекладачів також необхідні некомерційним організаціям та організаціям, які займаються науковими розробками. Звіт про стан ринку перекладів у Африці, підготовлений Common Sense Advisory для організації Translators without Borders [16] у 2012 році, свідчить про те, що збільшення доступу до перекладеної інформації збільшило б рівень участі населення у політичному житті, сприяло б розвитку охорони здоров'я та прав людини і навіть врятувало б життя багатьом мешканцям африканських країн.

Існує думка, зокрема серед людей, які не мають безпосереднього стосунку до перекладу, а тому не усвідомлюють усіх тонкощів справи, що машинний переклад зробить роботу перекладача непотрібною вже найближчим часом. Однак, насправді усе як раз навпаки. Машинний переклад в дійсності збільшує потребу у роботі перекладачів та стимулює розвиток ринку в цілому, адже він – особливо безкоштовний онлайн-переклад – виконує інформаційно-просвітницьку функцію, надаючи середньостатистичному користувачеві можливість швидко отримати потрібну інформацію. Однак у багатьох випадках комп'ютер поки що не в змозі замінити людину: він не розуміє мовних нюансів, натяків у тексті тощо. Мислення як таке при машинному перекладі відсутнє: речення розбивається на частини мови, у ньому виділяються стандартні конструкції, слова та словосполучення перекладаються за допомогою словників, які знаходяться у пам'яті машини [3]. Навряд чи вдасться найближчим часом створити таку

систему машинного перекладу, яка б змогла виконувати переклад досконало у всіх аспектах. Технології машинного перекладу та пов'язані з ним послуги складають лише незначну частину від усього обсягу ринку, а перекладачі часто отримують завдання виправити та відредагувати машинний переклад. Звичайно ж машинний переклад може вирішити завдання на які не здатні люди, як то проаналізувати великий обсяг тексту та надати коротке резюме його змісту або виділити певні статистичні дані. Однак, використовувати машинний переклад, як і будь-яку іншу технологію потрібно з розумом [4].

Щодо українського ринку перекладацьких послуг, то у своєму сучасному вигляді він почав формуватися лише на початку 90-х років минулого сторіччя, а тому відрізняється від зарубіжного. По-перше вітчизняний ринок відносно невеликий, приблизно \$80 – 100 млн на рік. По-друге характерною рисою українського перекладацького ринку є доволі низькі середні розцінки на переклад – приблизно 53 гривні за сторінку, а відповідно й низький рівень сплати праці самих перекладачів. Так, перекладач, який співпрацює з українською агенцією, отримує в середньому 25 гривень за сторінку [6].

З такими низькими ставками перекладацьким агенціям складно розвиватися та будувати багатоланкові виробничі структури, формалізувати системи менеджменту якості та проводити маркетингові кампанії, а тому ринок у цілому залишається слаборозвинутим. Лідери ринку тільки-но починають відкриватися та будувати діалог у професійному середовищі, чому зокрема значно сприяє щорічна українська конференція перекладацької галузі UTIC [6].

У зарубіжній практиці ринок перекладацьких послуг доволі динамічний та розвинутий. Основною тенденцією є спеціалізація перекладацьких агенцій на певній тематиці, а це означає, що кожна агенція займає свій сегмент ринку медичних, технічних, юридичних тощо перекладів. На Україні спостерігається зворотній процес – практично кожна перекладацька агенція пропонує увесь спектр послуг в галузі перекладу [2].

Характерною ознакою вітчизняного ринку перекладацьких послуг є складність розрахунку вартості перекладу для клієнта – кожна перекладацька агенція підраховує вартість по-різному: за кількістю знаків, з пробілами та без, за 1800 та 2000 знаків, або ж за кількістю слів. Саме тому клієнту буває складно зорієнтуватися та порівняти ціну свого перекладу в різних агенціях [2].

Також до визначних рис українського ринку перекладу можна віднести хаотичність бізнесу, його неструктурованість, а також відсутність належної законодавчої бази. Практично кожен, хто володіє певними мовами може заявити, що він є перекладачем та пропонувати свої послуги з перекладу. Такі некомпетентні псевдоспеціалісти завдають значної шкоди професії збиваючи ціни та залишаючи хибне уявлення у клієнтів про перекладацьку галузь.

В дещо кращій ситуації, аніж гравці, орієнтовані на внутрішній ринок, знаходяться субпідрядні фірми, що виконують переклади для іноземних агенцій. Їх витрати приблизно такі ж самі, як і в українських компаній, але розцінки на переклади у 2 – 5 разів вищі. За рентабельністю такі субпідрядні компанії зазвичай випереджують гравців, орієнтованих на внутрішній ринок, навіть враховуючи вищі вимоги до якості, додаткові ланки у виробничому процесі та більшу заробітну плату. Різниця стала ще помітнішою через падіння курсу гривні на 30 % (травень 2014 року по відношенню до грудня 2013 року): у той час як купівельна спроможність та попит з боку внутрішніх замовників падає, субпідрядні компанії фактично підвищують свою прибутковість. Сплату за свої послуги вони отримують в доларах або євро, а витрати несуть у гривні [6].

В цілому, на сьогодні ринок перекладацький послуг в Україні ще далекий від ідеалу, однак все ж таки він демонструє невеликий, але стабільний приріст та позитивні тенденції: з'являються крупні гравці (великі перекладацькі агенції), які працюють не лише на вітчизняній, але й на міжнародній арені, перекладацький бізнес поступово набуває структурованості та прозорості, а представники вищих навчальних закладів починають прислухатися до сучасних потреб ринку та прагнуть модернізувати систему освіти [5; 8]. Усе це однозначно свідчить на користь сприятливого прогнозу щодо розвитку ринку перекладацьких послуг України та передбачає його подальше зростання. Інтеграція України до європейських та світових структур продовжується, а зрушення на краще беззаперечно відображаються і на ринку перекладацьких послуг, який стає невід'ємною частиною світового ринку, а відповідно основні тенденції можуть бути узагальнені.

Таким чином, індустрія перекладу займає значне місце в світі, а обсяги ринку перекладу із року в рік зростають, спричиняючи зростання попиту на професійних перекладачів. Навряд чи у недалекому майбутньому будуть створені такі системи машинного перекладу, які зможуть повноцінно виконувати переклади без

подальшого редагування людиною. Саме тому можна із впевненістю стверджувати, що професія перекладача не лише не зникне найближчим часом, але, навпаки, користуватиметься все більшим попитом, а отже актуальною залишається підготовка висококваліфікованих спеціалістів, здатних виконувати переклад на професійному рівні.

Узагальнюючи усе наведене вище та досвід науковців [5; 17], можна стверджувати, що у XXI столітті ринок перекладу став: глобальним, децентралізованим, спеціалізованим, динамічним, віртуальним, вимогливим. Кожна з цих характеристик має безпосередній вплив на роботу перекладача, а відповідно і на підготовку майбутніх перекладачів, розгляньмо кожну з них в методичному аспекті.

Глобальність. Ця характеристика притаманна в цілому усьому світові в якому ми живемо. Рушійними силами у процесі глобалізації стають перш за все торгівля (адже задля досягнення успіху компанії стали виходити поза межі геополітичних кордонів, пропонуючи свою продукцію та послуги по всьому світові), а також новітні технології, які уможливили надзвичайно швидке розповсюдження та передачу інформації. Усе це спричинило зростання обсягів міжнародної комунікації, а отже і збільшення попиту на переклад та, відповідно, перекладачів. Перед перекладачем постає завдання виконувати великі обсяги перекладу швидко, але у той же час без втрати якості. Працювати із дотриманням таких вимог можливо лише з використанням новітніх технологій автоматизації перекладу, а отже перекладач, який ними не володіє одразу ж стає аутсайдером ринку.

Децентралізація. Завдяки новітнім технологіям географічне розташування перекладача втратило свою актуальність. Так, перекладач може мешкати в Україні, виконуючи при цьому замовлення для компанії у, скажімо, Австралії. З одного боку, це є перевагою, оскільки розширює можливості професії, але з іншого – приховує і певні недоліки: зокрема розширення конкуренції. Відповідно, особливої актуальності набуває саморекламування, вміння рекламувати себе, звернути на себе увагу та підтримувати свою репутацію.

Спеціалізація. Новітні технології впливають на типи текстів, які необхідно перекласти. Окрім попиту на переклад текстів у традиційних галузях на кшталт фінансової або науково-технічної, постійно з'являються нові сфери в яких збільшується обсяг перекладів. Образ перекладача-універсала відходить у майбутнє, адже сучасний перекладач опановує певну галузь

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО ПЕРЕКЛАДАЦЬКОГО РИНКУ ЯК ОСНОВА ДЛЯ ПОБУДОВИ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ПЕРЕКЛАДУ

(або кілька галузей) в яких спеціалізується. Йому доводиться постійно поповнювати свої знання в обраній сфері – знайомитися не тільки з новою термінологією, а й з сучасним технічним забезпеченням, що використовується в процесі перекладу та постійно оновлюється та вдосконалюється.

Динамічність. Передбачити які новітні технології з'являться та які саме сфери користуватимуться попитом неможливо, а тому мова йде про підготовку перекладача з певним універсальним набором навичок та вмінь, які дозволять йому у подальшому успішно адаптуватися до змін на перекладацькому ринку та опанувати переклад у необхідних галузях.

Віртуальність. Більшість перекладацьких послуг пропонується та надається через Інтернет. Перекладачам та замовникам більше не потрібно зустрічатися очно. Деякі перекладацькі агенції існують лише у віртуальній реальності, інші мають офісні приміщення, однак незважаючи на це, перекладачі у таких агенціях дуже часто все одно працюють віддалено, так само надходять і замовлення. В Інтернеті існують численні платформи на яких фрілансери можуть пропонувати свої послуги та шукати нових клієнтів.

Вимогливість. Сучасне технічне забезпечення перекладу з одного боку полегшило роботу перекладача, але з іншого – поставило ряд нових викликів. Наведемо приклади кількох з них. По-перше, засоби автоматизації перекладу постійно розвиваються й вдосконалюються, а отже перекладачеві доведеться вдосконалювати свої навички та вміння користування ними. По-друге, такі засоби надали можливість замовникам розробити власні глосарії та термінологічні бази, якими перекладачам доводиться користуватися, що значно обмежує їх творчу свободу.

Висновки. Беручи до уваги проведенний вище аналіз доходимо висновку, що розуміння процесів, які відбуваються на сучасному ринку перекладацьких послуг є обов'язковою умовою для побудови ефективної методики навчання перекладу. Адже, якщо раніше інтерес науковців, які зробили значний вклад у розвиток методики навчання перекладу, був прикутий у першу чергу до мовленнєвої підготовки майбутніх перекладачів та до надання їм знань з теорії та практики перекладу, то на сьогоднішній день цілком очевидно, що професійне навчання перекладачів не може обмежуватися лише лінгвістичною підготовкою (вільне володіння мовою тексту оригіналу і тексту перекладу) та основами усного і письмового перекладу. Без врахування вимог, які

постають перед перекладачем в контексті нових ринкових соціально-економічних умов розвитку нашої держави і сфери перекладацьких послуг, ми ризикуємо готувати спеціалістів учорашнього дня, які не користуватимуться попитом та яким буде важко успішно працевлаштуватися за фахом. Відповідно, розробка методики навчання перекладу має відбуватися з повним врахуванням особливостей сучасного ринку перекладацьких послуг та рекомендацій представників галузі. Особливу увагу слід приділити тим компонентам перекладацької компетентності, які на сучасному етапі вийшли на передній план і формуванню яких досі не приділялася належна увага але які, у той же час, є абсолютно необхідними для успішної професійної діяльності перекладача, оскільки відсутність відповідних навичок та вмінь унеможливило успішну реалізацію майбутнього спеціаліста за фахом. **Перспективу наших досліджень** вбачаємо у виділенні згаданих компонентів з метою їх подальшого детального вивчення, розробки засад для побудови методики навчання цих компонентів та власне створення такої методики.

1. Бондаренко О. Основні напрямки покращення підготовки перекладачів на базі ВНЗ / О. Бондаренко, Т. Струк // Зміст підготовки перекладачів та сучасні вимоги професії: наук.-практ. конф., 12 грудня 2014 р.: тези доп. – Дніпропетровськ: Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля, 2014. – С. 7 – 14.

2. Бюро переводов на рынке услуг [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://litera.in.ua/buro_trans_on_market_art.php.

3. Васильев А. Компьютер на месте переводчика [Електронний ресурс] / Васильев А. – 1998. – Режим доступу: <http://www.ets.ru/arc07-r.htm>.

4. Десять мифов о переводческом бизнесе [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lingoware.ru/analitika/desjat-mifov-o-perevodcheskom-biznese>.

5. Зінюкова Н.В. Професійна підготовка перекладачів у сучасних умовах: вимоги ринку перекладацьких послуг / Н.В. Зінюкова // Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія: Педагогіка і психологія. – 2014. – № 2 (8). – С. 42 – 47.

6. Крупнейшие бюро переводов Украины – 2013 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.translationrating.ru/results2013ukraine>.

7. Мартинюк О.В. Проблеми професійної підготовки перекладачів у педагогічних дослідженнях вітчизняних та зарубіжних науковців [Електронний ресурс] / О.В. Мартинюк // Народна освіта: електронне наукове фахове видання. – 2011. – Вип. 3(15). – Режим доступу: <http://archive.nbuv.gov.ua/e-journals/NarOsv/2011-3/11movvzn.htm>.

8. Ольховська А.С. Основи професійної майстерності

STUDENTS' TRAINING IN THE HIGHER SCHOOL: SPIRITUAL CULTURE AS A RESULT OF THE STUDENT'S PERSONALITY FORMATION

- перекладача: [навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів за спеціальністю "Переклад" (англійська мова)] / А.С. Ольховська. – Харків: Видавництво ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2013. – 132 с.
9. Рынок переводческих услуг [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.advertology.ru/article27158.htm>.
10. Соловьева А.В. Профессиональный перевод с помощью компьютера / Соловьева А.В. – СПб.: 2008. – 160 с.
11. Черноватий Л.М. Методика викладання перекладу: [підручник для студ. вищих заклад. освіти за спеціальністю "Переклад"] / Черноватий Л.М. – Вінниця: Нова Книга, 2013. – 376 с.
12. Что такое аутсорсинг и чем он полезен для бизнеса [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://it-pulse.com.ua/chto-takoe-outsorsing-i-chem-on-polezen-dlya-biznesa.html>.
13. Gabr M. Toward a Model Approach to Translation Curriculum Development [Electronic resource] / M. Gabr // Translation Journal. – 2001. – № 5 (2). – Way of access: <http://translationjournal.net/journal/16edu.htm>.
14. Interpreters and Translators. Bureau of Labor Statistics of the United States Department of Labor [Electronic resource]. – Way of access: <http://www.bls.gov/ooh/media-and-communication/interpreters-and-translators.htm#tab-1>.
15. The Languages Services Market: 2013. An Annual Review of the Translation, Localization, and Interpreting Services Industry [Electronic resource]. – Way of access: http://www.common senseadvisory.com/Portals/_default/Knowledgebase/ArticleImages/130531_R_LSM_2013_Extract.pdf.
16. The Need for Translation in Africa: Addressing Information Inequality So that Africa May Prosper [Electronic resource]. – Way of access: <http://www.common senseadvisory.com/Portals/0/downloads/Africa.pdf>.
17. Translator Training and Modern Market Demands / Olvera Lobo, Марна-Dolores, Castro-Prieto [et al.] // Perspectives: Studies in Translatology. – 2005. – Vol. 13, № 2. – P. 132 – 142.

Стаття надійшла до редакції 15.03.2016

УДК 378

Olga Luchaninova, Ph.D., associate professor Department of Engineering Education
National Metallurgical Academy of Ukraine, Dnipropetrovsk

STUDENTS' TRAINING IN THE HIGHER SCHOOL: SPIRITUAL CULTURE AS A RESULT OF THE STUDENT'S PERSONALITY FORMATION

The author analyzes the theoretical basis of the students' training in the higher school, encloses the main task of modern education in the development of the student's personality spiritual culture, when the culture finally becomes the basis and the final result of formation and making up of this personality.

Keywords: training, spiritual culture, making up of personality, educational system.

Lit. 8.

Ольга Лучанинова, кандидат педагогических наук, доцент кафедры инженерной педагогики
Национальной металлургической академии Украины, г. Днепропетровск

ВОСПИТАНИЕ СТУДЕНТОВ В ВЫСШЕЙ ШКОЛЕ: ДУХОВНАЯ КУЛЬТУРА КАК ИТОГ ФОРМИРОВАНИЯ ЛИЧНОСТИ СТУДЕНТА

Автор анализирует теоретические основы воспитания студентов в высшей школе, раскрывает главную задачу современного образования в развитии духовной культуры личности студента, когда культура в итоге становится основой и конечным результатом формирования и становления этой личности.

Ключевые слова: воспитание, духовная культура, становление личности, воспитательная система.

Ольга Лучанинова, кандидат педагогических наук, доцент кафедры инженерной освіти
Національної металургійної академії України, м. Дніпропетровськ

ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ: ДУХОВНА КУЛЬТУРА ЯК РЕЗУЛЬТАТ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА

Автор аналізує теоретичні основи підготовки студентів у вищій школі, розкриває головне завдання сучасної освіти в розвитку духовної культури студентів, коли культура, нарешті, стає основою і кінцевим результатом формування та становлення особистості.

Ключові слова: навчання, духовна культура, складові особистості, система освіти.

Setting of the general problem. The modern technical higher educational establishment can form the deneration of Ukrainian technical intelligentsia, take active part in the independent state development. That is why the final complex task of the whole educational and training